

OOLITTER OG ANDRE SANDKORN

Tekst: Guri Mazanti-Andersen. Foto: Tage Sørensen

Er du nogensinde stoppet op for at se nærmere på det sand, som du har foran dig? Har du tænkt på, om det kan være havets mere eller mindre knuste og faldede skaldyr eller om det er ren kvarts eller måske blandede mineraler?

Ved strandene består det ofte af knuste skaller, små havdyr og kvarts - i floder og søer af forskellige knuste mineraler, bjergarter og fossiler.

Under gletschere kan det være skarpe, kantede korn og ved havet slebne korn, der er behagelige at gå på. Det er utrolig varieret og kan komme virkelig langvejs fra.

I efteråret 2001 var der nogle meget kraftige storme i det nordlige Afrika, og det fine sand blev hvirvlet op i luften for senere at dale ned over bl.a. Danmark, hvor det lagde sig som et fint lag "støv" på bilerne.

Ingen ved, hvornår dannelsen af sand begyndte, og det vil blive ved i al evighed.

Jeg har nu samlet på sand i 21 år. I starten blev det kun til nogle enkelte prøver farvet sand, som jeg aldrig havde set før, men i de senere år er sandet blevet mere og mere interessant – næsten lige så spændende som min mineral-samling, og det er jo blot mineraler og fossiler i mini-mini størrelse.

Og så er det meget nemmere at samle, for der er sandsamlere over hele verden, og vi mailer til hinanden og bytter i stor stil.

Jeg har forsøgt at scanne sand – at fotografere det gennem mikroskop, men resultatet har ikke været tilfredsstillende.

Nu har jeg kontakt med en dansker, som også er sandsamler, og han kan virkelig fotografere sand, så vi kan se den store forskel, der er på sandkornene. Det kan vi ikke, når vi tager en håndfuld sand op i hånden og lader det glide ned mellem fingrene.

Det er Tage Sørensens fotografier, som jeg viser i denne artikel. Han har en stor samling

sand fra hele verden. Se på hans billeder, og læg mærke til hvor forskelligt sandet er.

Billederne er valgt fra vidt forskellige steder i verden. Lofoten i Norge – saltsø i USA – sandaflejringer i Danmark – strandsand fra Sydengland – olivin sand fra Hawaii og opalsand fra Australien – god fornøjelse.

Da jeg så billedet af de oolitiske kugler, bad jeg Tage om at flække nogle af dem for at finde ud af, hvordan de var opbygget - på det tidspunkt vidste jeg ikke, at de kun var ca. 0,3 mm store. Men Tage tog udfordringen op, og til vores store overraskelse, lykkedes det. Enkelte blev knust, mens andre flækkede i 2 dele, og de viste opbygningen med en kerne og tydelige koncentriske lag uden på hinanden

Kilder:

"Mineralernes Verden" – Ole Johnsen

"Illustreret Videnskab"

"Lehrbuch der Mineralogie" – Klockmann

"Sten" – Aage Jensen efter

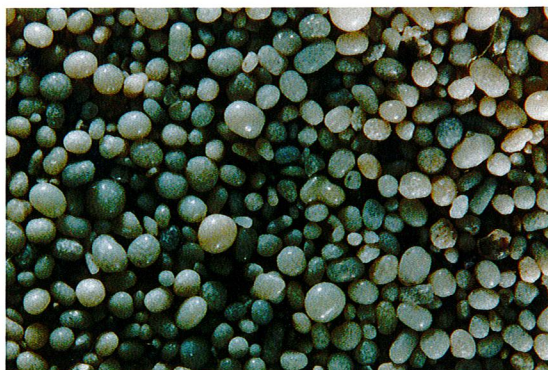
Walter Schumann

Oplysninger over internettet

1.

Oo er græsk for æg. Oolitisk er små koncentriske, lagdelte kugler sædvanligvis opbygget af calcium carbonat m.m.

Dette sand af små kugler er samlet op på øen

Antelope Island i den sydlige del af saltsøen Great Salt Lake i ørkenen Great Salt Lake Desert i Utah i USA. De er ca. 0,3 mm og er forstørret ca. 25 gange.

2.

Strandsand fra Vestvågøy, Lofoten, Norge. Her ses tydelige sneglehuse – koraller og andre

havdyr, og der er mange forskellige farver på dem. Forstørret ca. 25 gange.

3.

Sandaflejring syd for Hjallelse på Fyn, Danmark. Denne forekomst blev for 12-17000 år siden flyttet af isen fra Møns Klint til Fyn. Koraller og forskellige fossiler kan tydelig ses, og

ind imellem er der lidt flint og andre mineraler. Forstørret ca. 25 gange.

4.

Strandsand fra Seaton Beach på Englands sydkyst. Her er sneglehuse, blæksprutter og mange andre fossiler, og mange af dem er pyritiserede, det vil sige dækket af et tyndt lag pyrit, så de skinner. Forstørret ca. 25 gange.

er blevet vasket ud af de vulkanske bjerge. Forstørret ca. 25 gange.

6.

Opalsandet kommer fra Andamooka opalminen i South Wales nord for Adelaide, Australien. Først i 1930 fandt man opaler i

Andamooka. Her kan man leje et areal i en uge og alt, hvad man finder, kan man beholde.

Andamooka opalene er værdsat for deres klare, strålende farver. Forstørret ca. 15 gange.